

УДК 657.1:657.3

О.О. Головченко, доц., канд. екон. наук

Н.Ю. Головченко, доц., канд. екон. наук

Центральноукраїнський національний технічний університет, м.Кропивницький, Україна

Галузеві характеристики житлово-комунального господарства, що принципово впливають на побудову інформаційних систем обліку та контролю

У статті систематизовані галузеві характеристики житлово-комунального господарства, які визначались науковцями-попередниками. Конкретизовані галузеві особливості, які сьогодні принципово впливають як на специфіку управління досліджуваною галуззю, так і на інформаційні вимоги до систем обліку та контролю, що забезпечують таке управління необхідними даними. Запропонована система взаємоузгоджених та взаємообумовлених блоків технологічних та економічних особливостей галузі, як основа для побудови ефективних систем обліку та контролю для задоволення інформаційних інтересів широкого кола різномірних користувачів даних про процес надання житлово-комунальних послуг.

житлово-комунальне господарство, житлово-комунальні послуги, галузеві особливості, інформаційна система обліку, інформаційна система контролю

А.А. Головченко, доц., канд. екон. наук

Н.Ю. Головченко, доц., канд. екон. наук

Центральноукраїнський національний технічний університет, м.Кропивницький, Україна

Отраслевые характеристики жилищно-коммунального хозяйства, принципиально влияющие на построение информационных систем учета и контроля

В статье систематизированы отраслевые характеристики жилищно-коммунального хозяйства, которые определялись учеными-предшественниками. Конкретизированы отраслевые особенности, которые сегодня принципиально влияют как на специфику управления исследуемой отраслью, так и на информационные требования к системам учета и контроля, обеспечивающие такое управление необходимыми данными. Предложенная система взаимосогласованных и взаимообусловленных блоков технологических и экономических особенностей отрасли, как основа для построения эффективных систем учета и контроля для удовлетворения информационных интересов широкого круга разнородных пользователей данных о процессе предоставления жилищно-коммунальных услуг.

жилищно-коммунальное хозяйство, жилищно-коммунальные услуги, отраслевые особенности, информационная система учета, информационная система контроля

Постановка проблеми. Сучасні вчені, що досліджують питання побудови ефективних інформаційних систем обліку та контролю, єдині у думці щодо неможливості побудови універсальних систем, які будуть однаково ефективно забезпечувати інформаційні потреби управління у всіх галузях одночасно. Звичайно, система національних та міжнародних стандартів бухгалтерського обліку визначає певний базис у побудові таких інформаційних систем, проте особливості управління в кожній окремій галузі формують принципово різні інформаційні вимоги до систем обліку та контролю.

Надзвичайно гостро питання побудови інформаційних систем обліку та контролю з урахуванням специфічних інформаційних запитів системи управління стоїть перед житлово-комунальним господарством (ЖКГ) України, де інформаційні потреби операційного управління доповнюються інформаційними потребами регуляторів (органи ліцензування, власники) та інформаційними запитами громадянського суспільства (недержавні організації, що представляють інтереси громадян).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню та систематизації галузевих особливостей ЖКГ присвячена достатньо велика кількість наукових робіт вітчизняних та закордонних вчених [1-8; 10-13]. Між тим, принциповий вплив зазначених галузевих особливостей на побудову ефективних інформаційних систем управління, в тому числі з урахуванням нагальних інформаційних потреб громадянського суспільства, практично не досліджувався.

Постановка завдання. Метою цієї статті є узагальнення галузевих особливостей житлово-комунального господарства, які принципово впливають на побудову ефективних інформаційних систем обліку і контролю у досліджуваній галузі, спрямованих на забезпечення широких інформаційних потреб операційного управління, регулювання Державою та власниками, контролю громадянським суспільством.

Виклад основного матеріалу. Побудова ефективних інформаційних систем обліку і контролю в галузі житлово-комунального господарства повинна, перш за все, базуватись на систематизації особливостей галузі, які принципово відрізняють її від інших галузей національної економіки. Схожу наукову логіку у свій час було запропоновано Гольцман Л.Н., яка у своєму дослідженні зазначає: “Для того, щоб правильно визначити функціональне призначення житлово-комунального господарства, треба виділити із загальної маси властивих йому рис ті особливі, які відрізняють його від інших підприємств, що обслуговують населення” [4, с. 5]. При цьому, цитований автор пропонує виходити з розгляду: особливостей діяльності підприємств галузі в їх взаємозв’язку; суспільних потреб, які задовольняються в результаті такої діяльності; основних засобів, за допомогою яких вона здійснюється [4, с. 5]. Цілком погоджуючись з таким підходом, узагальнимо галузеві особливості житлово-комунального господарства, які відокремлені у роботах інших науковців-попередників.

Так, група авторів, зокрема М.І. Молдованов та Н.М. Вітренко, серед головних відмінностей житлово-комунального господарства визначають: багатогалузеву структуру; подвійне підпорядкування обласних організацій та непромисловий характер надання послуг [13, с. 10-11].

Слід відмітити, що зазначені відмінності досліджуваної галузі є притаманними як для планово-директивного (за визначенням деяких авторів – командного [14, с. 3]) періоду вітчизняної економіки, так і певною мірою – для сучасного трансформаційного періоду її розвитку. Особливо це стосується соціального характеру послуг, які надаються підприємствами досліджуваної галузі. Зазначена особливість житлово-комунального господарства, як галузі, є беззаперечною.

Багатогалузеву структуру житлово-комунального господарства, на наш погляд, доречно розглядати як динамічну систему в розрізі окремих територій. Так, надання окремих житлово-комунальних послуг на певній території може розпочинатись (у зв’язку з будівництвом та введенням в дію відповідної комунальної інфраструктури – систем водо-, тепло-, газопостачання, міського електротранспорту тощо) та припинятись (у зв’язку з виведенням з експлуатації інженерних комунікацій, за рішенням органів місцевого самоврядування, за бажанням споживачів тощо).

Слід зазначити, що подвійність підпорядкування є найпоширенішою ознакою житлово-комунального господарства, яка вивчалась у роботах науковців-попередників. Досліджуючи зазначену проблематику, науковці, здебільшого, концентрувались на питаннях “розподілу управлінської компетенції між галузевими органами та органами місцевого територіального управління” [2, с. 21; 7, с. 16; 8, с. 6; 10, с. 8].

Поряд з цим слід зазначити що окремі автори ще за радянського періоду прораховували негативний вплив подвійного підпорядкування підприємств житлово-

комунального господарства на якість управління [3, с. 12-16], а також обґрунтовували доцільність підпорядкування підприємств галузі одному органу управління [3, с. 39-42].

Подвійне підпорядкування вітчизняних підприємств житлово-комунального господарства (територіальним та галузевим органам управління), яке було притаманне для радянського періоду, на сьогодні має суттєво видозмінений характер. Основними причинами змін у системі підпорядкування підприємств житлово-комунального господарства на сьогодні є:

– зміна форми власності частини виконавців житлово-комунальних послуг (приватизація, передача в концесію цілих майнових комплексів, утворення приватних структур з надання житлово-комунальних послуг тощо);

– особливий порядок формування тарифів на житлово-комунальні послуги та контролю за їх наданням (національний регулятор – Національна комісія, що здійснює державне регулювання в сферах енергетики та комунальних послуг (НКРЕКП); органи місцевого самоврядування).

Таким чином, підпорядкування територіальним органам управління на сьогодні фактично трансформувалось в підпорядкування власникам (залежно від форми власності – виконавчі органи місцевих рад; засновники (співзасновники) приватних комунальних підприємств; об'єднання споживачів житлово-комунальних послуг тощо).

Підпорядкування житлово-комунальних підприємств галузевим органам управління в сьогоднішніх умовах також зазнало змін. Органи галузевого управління на місцях (обласні, районні, міські управління житлово-комунального господарства) фактично здійснюють функцію збору та статистичної обробки даних про результати роботи підприємств галузі. Що стосується реального управління (в першу чергу – регулювання) діяльністю підприємств житлово-комунальної галузі, то на сьогодні воно здійснюється органами місцевого самоврядування та органами державного контролю ліцензованих житлово-комунальних послуг (НКРЕКП).

Слід також зазначити, що на сьогодні існує багато підприємств житлово-комунального господарства, для яких подвійність підпорядкування відсутня. Така ситуація притаманна житлово-комунальним підприємствам комунальної форми власності, які не підпадають під регулювання органами державного контролю ліцензованих житлово-комунальних послуг (утримання будинків та прибудинкових територій, вивезення сміття, міський благоустрій тощо). Для таких підприємств і територіальне, і галузеве управління фактично здійснюється лише органами місцевого самоврядування.

З урахуванням вищезазначеного вважаємо, що подвійне підпорядкування житлово-комунальних підприємств територіальним та галузевим органам управління на сьогодні не може вважатись особливістю галузі, що рівно справедлива для всіх суб'єктів господарювання.

Схожі особливості житлово-комунального господарства відмічаються і в роботі Орлової Р.І., яка до особливостей досліджуваної галузі додатково відносить: пряму залежність виробництва комунальних послуг від їх споживання; безперервність виробництва житлово-комунальних послуг; реалізацію послуг безпосередньо споживачам (без торгових та посередницьких організацій); залежність чисельності працівників від безперервного режиму роботи підприємств; використання переважно допоміжних матеріалів [12, с. 13-14].

Слід зазначити, що безперервність надання житлово-комунальних послуг та пряма залежність їх виробництва (надання) від обсягів споживання є найбільш специфічними ознаками досліджуваної галузі. Очевидно, що житлово-комунальні послуги не можливо накопичувати (на складах, в торгівельній мережі тощо), таким чином будучи виробленими житлово-комунальні послуги одразу реалізуються

споживачам, а після споживання потребують подальшого виготовлення для задоволення суспільних потреб.

Аналогічних висновків доходить і Каспін С.В., який досить спірно наголошує на стохастичному характері процесів, що протікають у галузі [11, с. 20], між тим правильно визначаючи безперервність надання та споживання житлово-комунальних послуг.

Стосовно твердження Орлової Р.І. щодо залежності чисельності персоналу від безперервного режиму роботи, слід сказати, що така залежність на сьогодні все більше зникає внаслідок автоматизації багатьох процесів при наданні житлово-комунальних послуг (наприклад, запровадження автоматизованих систем регулювання тиску при наданні послуг водопостачання та водовідведення, тепlopостачання тощо).

Безлюдов А.Й. у своїй роботі присвяченій удосконаленню системи управління досліджуваною галуззю до особливостей житлово-комунального господарства відносить: відсутність взаємозв'язку підцілей при досягненні глобальної цілі; організаційну побудову по територіальній та галузевій ознаці; подвійне підпорядкування; соціальний відзив на результати діяльності; нерівномірність попиту та ін. [2, с. 13]. Крім цього, до суттєвих особливостей галузі житлово-комунального господарства цитований автор відносить: нетранспортабельність кінцевого результату її діяльності; співпадіння по часу процесів виробництва та споживання; неможливість складування; нерівномірність попиту по сезонах року [2, с. 17].

Неможливість утворення підприємствами житлово-комунального господарства запасів готової продукції також відмічена Івановим І.Т., який пов'язує таку особливість галузі з місцевим характером виробництва та споживання, а також з місцевим характером управління житлово-комунальним господарством [10, с. 7].

Слід наголосити, що ознаки досліджуваної галузі, пов'язані зі специфічним характером створюваних суспільних благ (співпадіння по часу процесів виробництва та споживання, а також неможливість складування) можна вважати для вітчизняної науки певною мірою класичними. Наприклад, Гольцман Л.Н., Федулова Л.А. ще в 1969 році пишуть: "Комунальне господарство відрізняється від інших галузей матеріального виробництва, зокрема, характером обігу та розподілу своєї продукції: процеси виробництва продукції комунальних підприємств не можуть бути істотно відокремлені від процесів її споживання, результатом праці є переважно не речі, а діяльність або матеріальні блага, що не піддаються довгому зберігання" [5, с. 3-4].

Як видно з наведеного вище, у дослідницьких роботах вчених-попередників особливості житлово-комунального господарства є практично ідентичними за невеликими відмінностями, які характеризують авторське бачення суспільно-економічних та виробничо-технологічних процесів, що мають місце.

Хочеться відзначити, що намагаючись визначити якомога більше галузевих особливостей житлово-комунального господарства, цитовані вище автори визначають характеристики, які не є рівно справедливими для всіх підгалузей житлово-комунального господарства. Наприклад, говорячи про нетранспортабельність житлово-комунальних послуг, автори забувають про транспортування послуг водопостачання, водовідведення, тепlopостачання та ін. за допомогою відповідних інженерних мереж. Або говорячи про нерівномірність (сезонність) попиту, автори не роблять виключень для послуг з утримання житлового фонду та прибудинкових територій, які мають стабільний попит.

В цьому аспекті важливим завданням, на наш погляд, є визначення галузевих особливостей, які є притаманними всім підгалузям житлово-комунального господарства.

Проф. Гура Н.О., досліджуючи особливості житлово-комунального господарства, ув'язує їх з особливостями інформаційної системи бухгалтерського обліку в галузі. Зокрема автор визначає три блоки особливостей досліджуваної галузі: основні, похідні та особливості, пов'язані з сучасними соціально-економічними умовами в нашій країні [6, с. 100-101].

У більш ранній своїй роботі проф. Гура Н.О. класифікує особливості ЖКГ на: фундаментальні, похідні та обумовлені сучасними умовами [7, с. 23-33], закладаючи у відповідні групи галузевих особливостей ЖКГ схожі класифікаційні ознаки.

Таким чином, до першої групи особливостей автор відносить найпоширеніші технологічні та соціально-економічні характеристики галузі (соціальна значимість, одночасність виробництва та споживання, відсутність запасів готової продукції, місцевий характер виробництва та споживання продукції, великі площі обслуговування, різноманітність видів робіт [6, с. 100]), які викладені в роботах науковців-попередників та розглянуті нами вище.

До похідних особливостей цитований вище автор відносить: особливості оцінки ефективності діяльності підприємств житлово-комунального господарства, державне регулювання діяльності підприємств галузі, специфіку формування основних засобів та затрат. До особливостей третьої групи віднесено: низька якість послуг, технічна відсталість галузі, нераціональність використання ресурсів, невизначеність прав власності тощо [6, с. 101].

Зазначена позиція проф. Гури Н.О. є, на наш погляд, досить спірною, адже реально особливостями житлово-комунального господарства є лише перший блок галузевих характеристик. Що стосується другого-третього блоку характеристик галузі, які запропоновані зазначеним автором, вони, на наш погляд, є або особливостями системи управління галуззю; або особливостями виробничо-фінансової діяльності підприємств, які для кожної підгалузі житлово-комунального господарства суттєво відрізняються. Таким чином, для повного розуміння специфіки житлово-комунального господарства як галузі, вважаємо за доцільне обмежитись узагальненням виключно соціально-економічних та технологічних його особливостей.

Окремо зазначимо, що основні засоби житлово-комунального господарства є специфічними лише у певній частині. Наприклад, підприємства галузі широко використовують інструменти, прилади, інвентар, меблі, автотранспорт та ін. об'єкти основних засобів, які використовуються в інших галузях народного господарства. Водночас, частина основних засобів досліджуваної галузі дійсно має суттєві відмінності, які у своїй роботі цілком коректно відзначила Гольцман Л.Н.: "Суттєвою рисою основних фондів житлово-комунального господарства є їх зрощування з територією населених пунктів. Маючі у своєму складі житлові будинки та комунальні споруди фундаментального типу, а також споруди мережного характеру основні фонди комунального господарства неначе вросли своїми коренями в території міст, селищ та сіл" [4, с. 7].

Як наслідок, цитований автор доходить до досить спірного, на наш погляд, висновку: "Якщо основні засоби підприємств не конституюють матеріально-технічну основу самих населених пунктів, то вони не повинні відноситись до комунального господарства" [4, с. 8-9]. На противагу думці Гольцман Л.Н. слід зазначити, що основні засоби окремих комунальних підприємств (наприклад, основні засоби підприємств санітарної очистки та комплексного благоустрою) досить складно віднести до складу тих основних фондів, що конституюють головні елементи населених пунктів.

У схожій (до викладеної нами) логіці свої висновки про особливості житлово-комунального господарства формулює й Атамас П.Й. [1, с. 300-301]. Зазначений автор раціонально зосереджується лише на технологічних та соціально-економічних

особливостях галузі, і в результаті їх вивчення визначає особливості управління досліджуваною галуззю.

Крім зазначеного Атамас П.Й. правильно відзначає, що сукупність таких особливостей житлово-комунального господарства, як соціальна спрямованість та безальтернативність послуг (монополізм) викликає необхідність регулювання цін та тарифів підприємств галузі [1, с. 301].

Підсумовуючи наведений вище розгляд особливостей житлово-комунального господарства, наведемо найбільш раціональну, на наш погляд, узагальнену систему технологічних та економічних особливостей, що істотно впливають на характер суспільно-економічних відносин в ЖКГ та представлені у вигляді взаємоузгоджених блоків (рис. 1).

Рисунок 1 – Технологічні та економічні особливості ЖКГ, що істотно впливають на характер суспільно-економічних відносин в галузі

Джерело: розроблено авторами.

Наведені на рис. 1 блоки особливостей досліджуваної галузі підтверджують нашу тезу про те, що особливий характер суспільно-економічних відносин в ЖКГ є наслідком технологічних та економічних особливостей галузі, окремі з яких взаємоузгоджені та взаємообумовлені. Наприклад, соціальна спрямованість житлово-комунальних послуг визначає відповідний соціальний відзив на результати діяльності виконавців житлово-комунальних послуг, і навпаки. Особливо цей взаємозв'язок та взаємообумовленість простежуються під час громадських слухань у сфері ЖКГ, що проводяться у відповідності до статті 11 Закону України “Про житлово-комунальні послуги” [9].

Висновки та перспективи подальших досліджень. Узагальнені в цій статті технологічні та економічні особливості ЖКГ, на наш погляд, встановлюють не тільки особливий характер суспільно-економічних відносин в галузі, а й мають визначальний вплив як на специфіку системи управління досліджуваною галуззю, так і на побудову найбільш ефективних інформаційних систем обліку та контролю, які покликані забезпечити таке управління необхідними даними.

В результаті, до галузевих характеристик ЖКГ, що принципово впливають на побудову інформаційних систем обліку та контролю, нами віднесені: безперервність процесу надання та споживання послуг; соціальна спрямованість (значимість) послуг; безальтернативність послуг, що надаються; невіддільність процесів виробництва та споживання послуг; залежність обсягів виробництва і споживання послуг; соціальний відзвук на результати діяльності виконавців послуг; виробничий характер формування цін і тарифів на послуги; нематеріальний характер послуг, що надаються (невідчутність, неможливість накопичення (тарування) та перепродажу).

Застосування такого підходу дозволило забезпечити, по-перше, цілісне виокремлення досліджуваної галузі серед інших галузей народного господарства, а по-друге, сформулювати чіткий перелік інформаційних вимог широкого кола різнорідних користувачів даних про процес надання житлово-комунальних послуг.

Розбудова та розвиток інформаційних систем обліку та контролю виконавців житлово-комунальних послуг з урахуванням визначених інформаційних вимог є перспективним напрямком подальших наукових досліджень, внаслідок чого виникатиме можливість забезпечити прозорість управління ЖКГ, як базової вимоги сучасної державної політики у житлово-комунальній сфері.

Список літератури

1. Атамас П.Й. Бухгалтерський облік в галузях економіки: Навч. посіб. [Текст] / П.Й. Атамас. – [2-е вид.]. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 392 с.
2. Безлюдов А.И. Жилищно-коммунальное хозяйство: проблемы управления [Текст] / А.И. Безлюдов. – М.: Стройиздат, 1990. – 280 с.
3. Безлюдов А.И. Централизованное планирование и управление жилищно-коммунальным хозяйством [Текст] / А.И. Безлюдов. – М.: Стройиздат, 1983. – 176 с.
4. Гольцман Л.Н. Экономика коммунального хозяйства, услуги, тарифы [Текст] / Л.Н. Гольцман. – М.: Экономика, 1966. – 191 с.
5. Гольцман Л.Н. Экономика коммунальных предприятий и расчетные цены [Текст] / Л.Н. Гольцман, Л.А. Федулова. – М.: Экономика, 1969. – 126 с.
6. Гура Н.О. Облік видів економічної діяльності: Підручник [Текст] / Н.О. Гура. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 392 с.
7. Гура Н.О. Облік у житлово-комунальному господарстві: теорія і практика [Текст] / Н.О. Гура. – К.: Знання, 2006. – 351 с.
8. Джунь Б.М. Эффективность экономического стимулирования коммунального хозяйства [Текст] / Б.М. Джунь. – К.: Будівельник, 1979. – 104 с. – (Библиотека строителя).
9. Закон України “Про житлово-комунальні послуги” від 24 червня 2004 року № 1875-IV (із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1875-15>.
10. Иванов И.Т. Экономика коммунального хозяйства [Текст] / И.Т. Иванов, Р.И. Орлова, С.В. Розенберг. – М.: Стройиздат, 1979. – 221 с.
11. Каспин В.И. Планирование развития жилищно-коммунального хозяйства [Текст] / В.И. Каспин. – М.: Стройиздат, 1990. – 224 с.
12. Орлова Р.И. Экономика жилищно-коммунального хозяйства: Учебн. для техникумов [Текст] / Р.И. Орлова, Л.К. Зайцев, А.З. Пронин. – М.: Стройиздат, 1988. – 271 с.
13. Программно-целевое управление жилищно-коммунальным хозяйством Украинской ССР [Текст] / [М.И. Молдованов, Н.М. Витренко, В.Л. Ганский и др.; под ред. Г.М. Доброва], - К.: Будивельник, 1989. – 176 с.
14. Чистов С.М. Державне регулювання економіки [Текст] / [С.М. Чистов, А.Є. Никифоров, Т.Ф. Куценко та ін.] – К.: КНЕУ, 2000. – 316 с.

References

1. Atamas, P.I. (2010). *Accounting in branches of economy*. (2nd ed.). Kyiv: Tsentr uchbovoi literatury.
2. Bezlyudov, A.I. (1990). *Zhilishchno-kommunalnoye khozyaystvo: problemy upravleniya [Housing and communal services: problems of management]*. Moskva: Stroyizdat [in Russian].
3. Bezlyudov, A.I. (1983). *Tsentralizovannoye planirovaniye i upravleniye zhilishchno-kommunalnym khozyaystvom [Centralized planning and management of housing and communal services]*. Moskva: Stroyizdat [in Russian].
4. Goltsman, L.N. (1966). *Ekonomika kommunalnogo khozyaystva, uslugi, tarify [Economics of public utilities, services, tariffs]*. Moskva: Ekonomika [in Russian].
5. Goltsman, L.N., & Fedulova, L.A. (1969). *Ekonomika kommunalnykh predpriyatiy i raschetnye tseny [Economics of public utilities and the estimated prices]*. Moskva: Ekonomika [in Russian].
6. Hura, N.O. (2010). *Oblik vydiv ekonomichnoi diialnosti [Accounting types of economic activities]*. Kyiv: Tsentr uchbovoi literatury [in Ukrainian].
7. Hura, N.O. (2006). *Oblik u zhytlovo-komunalnomu hospodarstvi: teoriia i praktyka [Accounting in the housing sector: theory and practice]*. Kyiv: Znannia [in Ukrainian].
8. Dzhun, B.M. (1979). *Effektivnost ekonomicheskogo stimulirovaniya kommunalnogo khozyaystva [The effectiveness of economic stimulation of utilities]*. Kyiv: Budivelnik [in Russian].
9. Zakon Ukrainy "Pro zhytlovo-komunalni posluhy" vid 24 chervnia 2004 roku № 1875-IV (iz zminyamy ta dopovnenniamy) [Law of Ukraine "About housing and communal services" dated 24 June 2004 No. 1875-IV (with changes and additions)]. (n.d.). <http://zakon4.rada.gov.ua/laws>. Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1875-15> [in Ukrainian].
10. Ivanov, I.T. (1979). *Ekonomika kommunalnogo khozyaystva [The economy of public utilities]*. Moskva: Stroyizdat [in Russian].
11. Kaspin, V.I. (1990). *Planirovanie razvitiya zhilishchno-kommunalnogo khozyaystva [Planning of development of housing and communal services]*. Moskva: Stroyizdat [in Russian].
12. Orlova, R.I., Zaitsev, L.K. & Pronin, A.Z. (1988). *Ekonomika zhilishchno-kommunalnogo khozyaystva [The economy of housing and communal services]*. Moskva: Stroyizdat [in Russian].
13. Moldovanov, M.I., Vitrenko, N.M. & Ganskiy, V.L. (1989). *Program-targeted management of housing and communal economy of Ukrainian SSR*. G.M. Dobrov (Ed.). Kyiv: Budivelnik.
14. Chystov, S.M., Nikiforov, A.E. & Kutsenko, T.F. (2000). *Derzhavne rehuliuвання ekonomiky [Government regulation of the economy]*. Kyiv: KNEU [in Ukrainian].

Oleksandr Holovchenko, Associate Professor, PhD in Economics (Candidate of Economic Sciences)

Nataliia Holovchenko, Associate Professor, PhD in Economics (Candidate of Economic Sciences)

Central Ukrainian National Technical University, Kropyvnytskyi, Ukraine

Sectoral Characteristics of Housing Utilities, Fundamentally Influencing the Construction of Information Systems of Accounting and Control

The purpose of this article is to summarize the specificities of housing and communal services, which principally affect the construction of effective information systems of accounting and control in the studied industry, which are directed to satisfying multiple information needs of operational management, regulation by Government and owners, control by civil society.

Sectoral characteristics of housing and communal services, which were determined by scientists-predecessors, were systematized. Industry characteristics, which today are fundamentally influenced to the specificity of management of the studied sector, and to information requirements to the systems of accounting and control, that provide such management with the necessary data, were specified. System of mutually consistent and interdependent units of technological and economic characteristics of industry, as the basis for building effective systems of accounting and control, directed to the information needs of a broad range of diverse users of data on the provision of housing services, was proposed.

It was concluded that application of the proposed approach allows to provide, firstly, a holistic selection of the studied industry, among other sectors of the economy, and secondly, the building and development of information systems of accounting and control of performers of housing and communal services directed to certain informational requirements, provides the opportunity to ensure the transparency of management of housing and communal services as the basic requirements of a modern state policy in the housing sphere.

housing and utilities sector, housing and communal services, industry characteristics, accounting information system, information system of control

Одержано (Received) 12.05.2017

Прорецензовано (Reviewed) 24.05.2017

Прийнято до друку (Approved) 29.05.2017